

Klub Przyrodników

ul. 1 Maja 22, 66-200-Świebodzin
Konto: BZ WBK SA o/Świebodzin nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645
tel./fax 068 3828236, e-mail: kp@kp.org.pl, [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)

Świebodzin, 24 sierpnia 2015 r.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska
w Warszawie**

Dotyczy: projekt zmiany PZO dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004

W związku z projektem kolejnej zmiany ustanowionego planu zadań ochronnych dla wskazanego obszaru Natura 2000, przedstawiam następującą opinię:

1. Zgodnie z informacjami opublikowanymi w BIP RDOŚ w dziale „zamówienia publiczne”, do 30 listopada 2015 r. RDOŚ otrzyma ekspertyzę wskazującą optymalną metodę monitoringu dynamiki i rozmieszczenia: piaszczystych wysp, odsypisk oraz ławic w nurcie rzeki Wisły na terenie obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004, na potrzeby ochrony siedlisk lęgowych większości gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony.

Zagadnienie dynamiki tych struktur rzecznych w obszarze jest kluczowe dla jego ochrony, a ich monitoring powinien być jak najszybciej podjęty. Uważamy więc za słuszne, że RDOŚ podjął działania w celu wypracowania takiej metodyki. Jednak, wypracowana metoda monitoringu powinna być wprowadzona do PZO.

Uważamy więc, że zmiany PZO powinny poczekać do chwili, gdy będzie można je połączyć z wprowadzeniem do PZO wypracowanej metody monitoringu wysp odsypisk i ławic.

Podobnie, z informacji w BIP ROS wynika, że RDOŚ zmierza do zlecenia podstawowych ekspertyz w sprawie rozpoznania przedmiotów ochrony w obszarze, choć jak dotąd nie udało się takich ekspertyz lecieć z braku ofert. Mimo to, uważamy że zmiana PZO może i powinna poczekać do chwili wykonania odpowiednich ekspertyz i tym samym do uzyskania lepszej wiedzy o przedmiotach ochrony.

Zbyt częste zmiany aktów prawa miejscowego są niekorzystne, ponieważ wprowadzają chaos informacyjny i generują powodują niestabilność prawa, co nie sprzyja jego przestrzeganiu. Od chwili ustanowienia planu zadań ochronnych w 2014 r., obecnie proponowana zmiana PZO byłaby już drugą zmianą tego samego aktu, co rodzi

zasadnicze wątpliwości co do jakości pierwotnie ustanowionego PZO i tym samym co do kwalifikowalności środków wydanych na jego wykonanie do współfinansowania przez UE.

2. Sformułowanie działania ochronnego dla krzyżówki jako „prowadzenie polowań na krzyżówkę w okresie od 1 września do 21 grudnia” jest bardzo niefortunne. Prowadzenie polowań na chroniony w obszarze gatunek, w jakimkolwiek okresie, nie jest przecież warunkiem jego ochrony i nie może być wskazywane jako sposób jego ochrony. Chodzi tu nie o prowadzenie polowań, a o ograniczenie (skrócenie) okresu w jakim polowania mogą być prowadzone, co powinno być zapisane jako „*Prowadzenie ewentualnych polowań na krzyżówkę z wyłączeniem okresu od 22 grudnia do 31 sierpnia*” lub „*wyłącznie w okresie od 1 września do 21 grudnia*”.
3. Dla gatunków gnieźdzących się na wyspach, zachowanie ich siedlisk na użytkach zielonych wymaga wypasu, a nie użytkowania kośnego. Działania obligatoryjne powinny więc być ograniczone do użytkowania pastwiskowego lub kośno-pastwiskowego, ale nie kośnego., tak jak zresztą było to zapisane w oryginalnym planie¹.
4. Warunkiem skutecznej ochrony sieweczki rzecznej jest jednak ograniczenie, w jej sezonie lęgowym, penetracji terenu przez ludzi. Usunięcie zapisu dotyczącego środka ochronnego zapobiegającego temu zjawisku pogorszy skuteczność planu zadań ochronnych. Niezależnie od poglądu Ministra Środowiska, jest to niezgodne z delegacją ustawową do zmiany obowiązującego PZO, zastrzegającą że „plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt”. Ustawodawca wskazanym przepisem chciał zapewnić trwałość raz ustanowionego, na czas określony, planu zadań ochronnych, ograniczając możliwość jego zmiany do szczególnych sytuacji – wynikających z potrzeb ochrony przedmiotów ochrony.
5. Podobnie, kluczowym warunkiem skutecznej ochrony niektórych gatunków ptaków jest wykluczenie wycinki zadrzewień nadrzecznych. Nie jest prawdą, że zagadnienie to jest wystarczająco uregulowane w przepisach odrębnych, ponieważ w dolinie Wisły takie wycinki mają miejsce i są nadal planowane, co zagraża siedliskom przedmiotów ochrony obszaru. . Usunięcie zapisu dotyczącego środka ochronnego zapobiegającego temu

---

¹ Zupełnie nieuzasadniony jest jednak pogląd, jakoby działania obligatoryjnie musiały zawsze obejmować zarówno użytkowanie kośne, jak i kośno-pastwiskowe i pastwiskowe na użytkach zielonych, niezależnie od wymogów ekologicznych danego siedliska czy gatunku. Wyrażany niekiedy pogląd przeciwny jest absurdalny. Nieprawdą jest, jakoby „*możliwość takiego użytkowania wynikała wprost z Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie minimalnych norm (Dz. Urz. z 2010 Nr 39 poz. 211 ze zm.)*”. Z systemowej interpretacji prawa wynika wyraźnie, że plan zadań ochronnych może – i niekiedy powinien – ograniczać w sposób obligatoryjny dopuszczalne sposoby rolniczego użytkowania gruntów na obszarze Natura 2000 w stosunku do sposobów dopuszczalnych poza obszarem Natura 2000. Wymogi wzajemnej zgodności (tzw. cross-compliance) obwieszczone obwieszczeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 marca 2009 r. w sprawie wykazu wymogów określonych w przepisach Unii Europejskiej z uwzględnieniem przepisów krajowych wdrażających te przepisy (M.P. Nr 17, poz. 224, z późn. zm.) obejmują między innymi „*przestrzeganie przez rolników wymogów obligatoryjnych wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000*” Oznacza to, że plany zadań ochronnych mogą stanowić w tym zakresie wymogi wymagające włączenia do wymogów wzajemnej zgodności, a więc wymogi idące dalej, niż wynikałoby to z innych przepisów prawa. Właśnie między innymi po to ustanawia się plany zadań ochronnych i określa w nich działania obligatoryjne dla gospodarstw rolnych, by określić w ten sposób specyficzne dla danego obszaru Natura 2000 normy, których przestrzeganie staje się wymogiem wzajemnej zgodności i ma być kontrolowane przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Zupełnie nieuzasadnione jest w tym kontekście spotykane niekiedy stanowisko, jakoby to wymogi obligatoryjne w PZO miały wynikać z obowiązujących przepisów prawa i minimalnych norm. Gdyby tak bowiem było, to dodatkowy wymóg wzajemnej zgodności wymagający przestrzegania wymogów obligatoryjnych wynikających z PZO byłby pozbawiony jakiegokolwiek sensu.

zjawisku pogorszy skuteczność planu zadań ochronnych. Niezależnie od poglądu Ministra Środowiska, jest to niezgodne z delegacją ustawową do zmiany obowiązującego PZO, zastrzegającą że „plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt”. Ustawodawca wskazanym przepisem chciał zapewnić trwałość raz ustanowionego, na czas określony, planu zadań ochronnych, ograniczając możliwość jego zmiany do szczególnych sytuacji – wynikających z potrzeb ochrony przedmiotów ochrony.

6. Załącznik 36 dotyczący zmian w obowiązujących studiach i planach zagospodarowania przestrzennego powinien być dopracowany, a nie usuwany! Poruszane w nim zagadnienia, mimo że obecnie rzeczywiście ujęte zbyt ogólnie, są jednak ważne dla skutecznej ochrony obszaru. W szczególności, na pewno należałoby proponować wprowadzenie do Studiów informacji o takich istotnych uwarunkowaniach zagospodarowania przestrzennego, jak:
- konieczność ochrony naturalnej dynamiki wysp, łąch, odsypów i podcięć brzegowych, a także naturalnego reżimu hydrologicznego, skutkująca znacznie ograniczonymi możliwościami umacniania brzegów oraz wydobywania piasków i żwirów, w tym pogłębiania koryta Wisły, a także ograniczeniami co do możliwości utrzymywania szlaku żeglownego Wisły;
  - wymagające zachowania wartości przyrodnicze zadrzewień (Lz) w międzywałach Wisły, znacznie ograniczające możliwość przekształcania terenu;
  - uwarunkowania przyrodnicze ograniczające możliwość realizacji elementów infrastruktury wyniesionych w przestrzeni powietrznej (linie energetyczne, mosty pylonowe).

Są to ważne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, które – dla informacji wszystkich zainteresowanych – mogą i powinny być wprowadzone do Studium.

7. W tym obszarze Natura 2000 ze zgromadzonych materiałów wynika, że podstawowe znaczenie dla jego ochrony mają środki ochronne, które zdaniem Ministra Środowiska wykraczają poza delegację prawną do sporządzenia PZO. Dotyczy to np. ograniczeń w penetracji terenu przez ludzi, żegludze (dobijanie do wysp) oraz ograniczeń w usuwaniu zadrzewień.

W związku z powyższym, w naszej opinii plan zadań ochronnych jest niewystarczającym instrumentem do ochrony przedmiotowego obszaru Natura 2000. Wnosimy więc o wskazanie w planie zadań ochronnych, potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura. Plan ochrony obszaru Natura 2000 niewątpliwie ma delegację ustawową do określenia warunków uzyskania właściwego stanu przedmiotów ochrony, które mogą w szczególności odnosić się do udostępnienia terenu, korzystania z wód oraz do utrzymania zadrzewień.

z poważaniem